

ZACHODNIOPOMORSKI

NR 04/2015

Przedsiębiorca

BEZPŁATNY MAGAZYN PÓŁNOCNEJ IZBY GOSPODARCZEJ - WWW.IZBA.INFO

TSL branża coraz
bardziej perspektywiczna
str. 6

Jawność sprzyja przedsiębiorcom

Sieć Obywatelska Watchdog Polska – prowadzi działania na rzecz jawności życia publicznego. Dostępność szerokiego zakresu informacji publicznej jest bardzo ważna dla wszystkich przedsiębiorców, w tym również tych z branż kreatywnych, innowacyjnych i wdrażających śmiałe projekty, ponieważ ich losy mogą być uzależnione od niejasnych decyzji urzędników

19 lipca 2013 r., Szczecińska Noc Antykorupcyjna, zorganizowana przez Stowarzyszenie Szczecinianie Decydują oraz Sieć Obywatelską Watchdog Polska. Uczestnicy wydarzenia na podstawie otrzymanych od Urzędu Miasta Szczecina skanów umów przygotowywały ich rejestr.

Bariery informacyjne

Z „Czarnej listy barier dla rozwoju przedsiębiorczości”, wydanej przez Konfederację Lewiatan w 2014 r. wynika, że jedną z takich barier są dysfunkcje sfery informacyjnej w obszarze korzystania przez przedsiębiorców ze środków strukturalnych. W dokumencie zwraca się uwagę na złą jakość informacji udzielanej przedsiębiorcom nt. Regionalnych Programów Operacyjnych czy Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, która spowodowana jest m.in. przez nieprzejrzystą strukturę stron WWW, brak aktualizacji informacji na stronach tudzież niepełne informacje.

Aby przeciwdziałać temu stanowi rzeczy przedsiębiorcy proponują przeprowadzać specjalistyczne szkolenia pracowników instytucji organizujących konkursy, czy regularne szkolenia urzędników udzielających informacji. Proponuje się także korzystanie z usług informacyjnych świadczonych przez wyspecjalizowanych

pracowników, czy uruchamianie specjalnych serwisów informacyjnych.

W innym punkcie raportu zwraca się uwagę na rozproszoną informację o dostępnych instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców. W tym względzie wskazuje się uwagę na tworzenie odrębnych struktur informacyjnych przez każdą z instytucji organizujących konkurs, co sprawia, że brak jest jednego miejsca, w którym można znaleźć ważne dla przedsiębiorców informacje.

Raport mówi też o braku centralnej informacji o stawkach i zwolnieniach obowiązujących w gminach, co utrudnia rozliczanie podatku przez podatników posiadających nieruchomości i budowlę w więcej niż jednej gminie.

Sieć Obywatelska Watchdog Polska dąży do tego, aby jak najszerszy zakres informacji gromadzonej przez administrację (np. dane statystyczne) był dostępny, a przede wszystkim publikowany na stronach Biuletynu Informacji

Publicznej w sposób przystępny. We współczesnych czasach standardem powinna być łatwa dostępność informacji w internecie. Do takiego wniosku skłaniają też przepisy ustawy o dostępie do informacji publicznej, choć to akt prawny przyjęty 14 lat temu. Oczywiście oprócz zadbania o zamieszczanie tych informacji, należy zadbać o ich odpowiedni układ oraz przeszukiwalność, a przede wszystkim aby były otwartych formatach.

Wielokrotnie wskazujemy administracji, że informacje, które są ważne dla różnych osób i podmiotów – w tym dla przedsiębiorców – powinny być regularnie i systematycznie zamieszczane na stronach Biuletynu Informacji Publicznej.

Rejestry umów

Działania osób związanych z naszym stowarzyszeniem zmierzają wielokrotnie do zachęcania administracji do publikowania rejestrów umów, które zawierają publiczny podmiot (np. miasto) wraz z samymi umowami.

Rejestr umów stanowi wykaz, w którym podaje się informacje o tym, kto jest kontrahentem gminy, o numerze (znaku) umowy, o kwocie na którą opiewa oraz krótkim opisie przedmiotu umowy. Dobrymi przykładami jest Gmina Miasto Szczecin oraz województwo zachodniopomorskie, które w swoich Biuletynach Informacji Publicznej zamieszczają informacje o zawieranych umowach.

Jednakże w wielu przypadkach, istotniejsze są często całe umowy, bowiem ich treść, a zwłaszcza warunki, mogą być istotne dla przedsiębiorców gdyż mogą pomóc przedsiębiorcą lepiej konstruować własne oferty oraz dostosowywać je do realiów rynku.

Dostępność umów oraz ich rejestrów jest ważna, gdyż skoro przedsiębiorcy mogą kontraktować z podmiotami publicznymi (i w ten sposób prowadzić działalność gospodarczą), oraz zostać beneficjentami publicznych wydatków, to powinni konkurować o to na równych zasadach. Poza tym jawność rejestrów umów pozwala na badanie przez zainteresowanych zaistnienia konfliktu interesów podczas zawierania umów przez podmioty publiczne, zwłaszcza

cza w zakresie wyboru zleceńodawców.

Obywatele coraz częściej walczą już nie tyle o ujawnienie rejestrów umów czy samych umów, ale o to, żeby były one w łatwy sposób dostępne w internecie oraz systematycznie aktualizowane. To pozwoliłoby na bieżącą analizę zawartych tam treści. W odniesieniu do tego postulujemy także, aby władze zadbały o formę publikowania tych informacji – aby były to formy przeszukiwalne, które można w prosty sposób poddawać analizie, sortować, itd.

Jawność zapytań ofertowych

Za sprawą powszechnej dostępności rejestru umów przedsiębiorca może zobaczyć, jakie usługi zamawia dany urząd – zwłaszcza, czy zamawia usługi które może świadczyć jego przedsiębiorstwo. To z kolei pozwala na złożenie temu urzędowi swojej oferty, aby np. przy kolejnym zamówieniu publicznym zapytanie ofertowe trafiło także do niego.

Niekiedy można usłyszeć zdziwienie przedsiębiorców, że dowiedzieli się o kontraktowaniu usługi będącej w zakresie prowadzonego przez nich przedsiębiorstwa dopiero za sprawą rejestru, bo choć prowadzą działalność w tej branży od dawna, to miasto nie kieruje do nich zapytań ofertowych. Innymi słowy, dopóki nie zapoznali się z rejestrem, to nie wiedzieli, że miasto zamawia dane usługi.

Na podstawie tych informacji można zadawać władzy pytania np. o kryteria, na podstawie których wybiera przedsiębiorców, do których kieruje zapytania ofertowe. To zaś pozwala uniknąć sytuacji, w której dochodzi do wykluczenia niektórych przedsiębiorców z konkurowania o kontraktowanie z władzą.

Jednakże z rejestru umów nie wynika do jakich podmiotów dany organ skierował zapytania ofertowe. Taką informację możemy uzyskać w odpowiedzi na złożony wniosek o udostępnienie informacji publicznej. W dalszej perspektywie można rekomendować, aby po zawarciu umowy władza sama z siebie aktywnie informowała o historii zamówienia, w tym o podmiotach, do których skierowała zapytanie ofertowe. Dopóki jednak taki standard nie

zostanie wypracowany, każdy przedsiębiorca (ale także każdy inny zainteresowany) może zwrócić się z wnioskiem o udostępnienie tych informacji.

Strzeżemy prawa

W drugiej połowie kwietnia 2015 r. na stronie Urzędu Zamówień Publicznych pojawił się projekt nowej ustawy – Prawo zamówień publicznych. Zajęcie się nowymi przepisami wynikało z konieczności implementacji przez Polskę unijnej dyrektywy 2014/24/UE z 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych.

Zainteresowała nas szczególnie zmiana dotycząca jawności postępowania w sprawach zamówień publicznych, a ściślej – ograniczenia tej jawności. O ile bowiem na gruncie obowiązującego jeszcze prawa zamówień publicznych jawność jest zasadą (od której oczywiście ustawa przewiduje wyjątki, np. zakaz ujawniania informacji objętych tajemnicą przedsiębiorstwa), o tyle w przygotowanym przez Urząd Zamówień Publicznych dokumencie zasadę tę odwrócono; jawnością objęto tylko te informacje, o których stanowi ustawa. Zatem z zasady proponuje się uczynić wyjątek, a z wyjątku – zasadę.

Przygotowaliśmy opinię do projektu nowej ustawy, w której wypowiedzieliśmy się krytycznie o proponowanych regulacjach prawnych, przede wszystkim dlatego, że dyrektywa unijna nie nakłada obowiązku wprowadzenia tajemnicy w miejsce jawności, a orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości wręcz wskazuje na znaczenie dostępności informacji związanych z zamówieniami publicznymi.

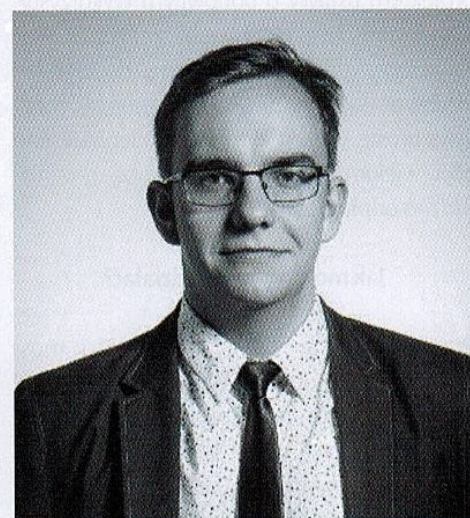
Praktyczne konsekwencje dotknąć mogą zwłaszcza tych postępowań, w których nie doszło do zawarcia umowy, bowiem informacje związane z tymi postępowaniami nie byłyby – zgodnie z projektowanym aktem – udostępniane. Wprowadzenie tego projektu może w praktyce doprowadzić do ograniczenia społecznej kontroli zamówień publicznych, którą mogą sprawować (i wielokrotnie to czynią) zainteresowani sprawą obywatele, przedsiębiorcy, czy organizacje pozarządowe. Owa

społeczna kontrola ma przeciwdziałać nieprawidłowościom, zwłaszcza zaś – korupcji.

Co najistotniejsze dla przedsiębiorców, jawność postępowania w sprawach zamówień publicznych jest konieczna do zagwarantowania wszystkim potencjalnym oferentom uczciwej konkurencji. Przejrzystość procedur w sprawach zamówień publicznych powinna wyrównywać szanse przedsiębiorców na pozyskanie tych zleceń. Jest o co walczyć, bowiem wiele środków publicznych władza przeznacza na zapłacenie za usługi spoza urzędu, co daje szansę nie tylko przemysłowi tradycyjnemu, ale także, coraz częściej, przemysłowi kreatywnemu.

Kreatywne ponowne wykorzystywanie informacji

Władze publiczne mają w swoich zasobach dużo informacji, które mogą wykorzystać przedsiębiorcy w prowadzonej przez siebie działalności, w tym czysto komercyjnie. Na arenie międzynarodowej wskazuje się, że dostępność informacji sektora publicznego dla przedsiębiorców jest warunkiem konkurencyjnego i nowoczesnego przemysłu. Ponowne wykorzystywanie informacji może mieć szczególne znaczenie dla przemysłu kreatywnego.

Bartosz Wilk – członek i współpracownik stowarzyszenia Sieć Obywatelska Watchdog Polska, współpracujący z Pozarządowym Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
fot. Marcin Bójko

Jawność sprzyja przedsiębiorcom

Klaster Przemysłów Kreatywnych przy Północnej Izbie Gospodarczej rozpoczął współpracę z Siecią Obywatelską Watchdog, która ma na celu monitorowanie transparentności i jawności zamówień publicznych (umów, zapytań ofertowych i decyzji urzędowych) w codziennej działalności przedsiębiorców. Zapraszamy przedsiębiorców z innych branż do korzystania z narzędzi i możliwości, które są dostępne w Sieci Obywatelskiej Watchdog.

W tej mierze celem, do którego dążymy, jest możliwie odformalizowane i proste wykorzystywanie przez wszystkich zainteresowanych, w tym zwłaszcza przedsiębiorców, informacji sektora publicznego. W Polsce przyjęto w 2011 r. regulacje odnoszące się do ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, gdyż obowiązek takiego działania wynikał w unijnych dyrektyw. Obecnie trwają prace nad projektem ustawy o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego. Zabieramy głos i przekonujemy do tego, że ponowne wykorzystywanie powinno być możliwie proste, odformalizowane i nieobarczone zbyt wieloma warunkami wykorzystywania, tudzież odpłatnością.

Jak możemy razem działać?

Przedsiębiorca w swojej działalności musi ubiegać się o wydanie wielu decyzji administracyjnych, zezwoleń, pozwoleń, itd. Wydanie niektórych z nich wiąże się z tzw. uznaniem administracyjnym, kiedy od oceny urzędnika zależy, czy dany przepis zastosuje, czy też nie. W takich przypadkach cennymi informacjami dla przedsiębiorców byłyby inne, wydane przez urząd, decyzje (zezwolenia, pozwolenia). Dostępność innych decyzji umożliwiłaby ich porównywanie, a przez to zrozumienie sposobu działania władz, w tym stosowanych przez nich

kryteriów. To z kolei pozwoliłoby zrozumieć załadę wobec nas rozstrzygnięcie, albo, w przeciwnym razie, nabrać przekonania o słuszności zakwestionowania takiej decyzji przez np. złożenie odwołania czy skargi do sądu.

Na stronach urzędu nie znajdziemy internetowego rejestru wskazanych wyżej aktów prawnych, nie znajdziemy tam też ich treści. Nie oznacza to jednak, że są tajne. Każdy z nas może złożyć wniosek o udostępnienie, np. wszystkich zezwoleń na obrót handlowy napojami alkoholowymi o zawartości powyżej 18% alkoholu, które wydano w styczniu 2015 r. (lub w jakimkolwiek innym okresie).

Uzyskiwać od władzy informacje może każdy, w tym rzecz jasna przedsiębiorca, niezależnie od formy organizacyjno-prawnej prowadzenia działalności gospodarczej. Aby uzyskać informacje, których nie ma na stronie urzędu, wystarczy złożyć wniosek o udostępnienie informacji publicznej.

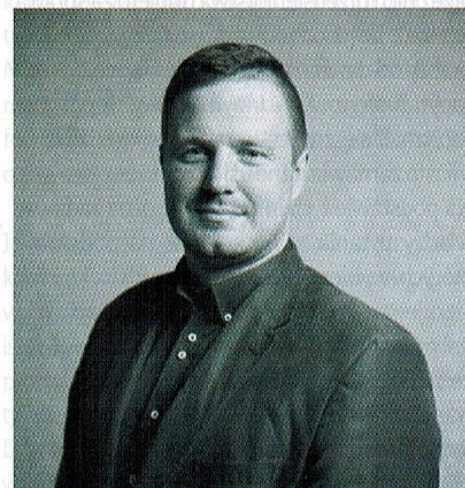
Jest to całkiem proste, bowiem wniosek taki jest odformalizowany i można go wysłać, np. mailem. Jedyne, co trzeba w nim zawrzeć we wniosku, to po pierwsze informację, o której udostępnienie się zwracamy, po drugie – określenie formy i sposobu jej udostępnienia (np. przesłanie na adres e-mail dokumentów w formie skanów, przesłanie na wskazany adres kserokopii dokumentów, itd.). O sobie musimy podać tylko takie informacje, które są potrzebne do zrealizowania wniosku. Zatem gdy musimy o przesłanie skanów za pośrednictwem poczty elektronicznej, to wystarczy podanie naszego adresu e-mail, natomiast gdy chcemy doręczenia w sposób tradycyjny – musimy podać odpowiedni adres. Wniosku nie trzeba podpisywać.

W pewnym uproszczeniu można powiedzieć, że o wszystkie informacje, które znajdują się w urzędzie, możemy pytać. Prowadzenie przez poszczególne grupy, np. przedsiębiorców, monitoringów działania władzy w danym zakresie (np. w zakresie prowadzenia zamówień publicznych czy decyzji administracyjnych wydawanych wobec przedsiębiorców) może doprowadzić do tego, że urząd będzie działał

lepiej, bowiem w sposób bardziej przejrzysty i adekwatny będzie wydawał nasze środki.

W niektórych przypadkach walka o dostępność informacji, o których przekazanie zwróciliśmy się do urzędu, wymaga wszczęcia drogi sądowej. Sieć Obywatelska Watchdog Polska ma w tym zakresie duże doświadczenie, bowiem przez 12 lat naszej działalności byliśmy stroną kilkuset postępowań, w kilkuset innych uczestniczyliśmy oraz udzieliliśmy obywatelom kilka tysięcy porad prawnych. Pomagamy oczywiście także przedsiębiorcom, którzy napotykają na problem z uzyskaniem informacji. Największym problemem, z którym się spotykamy, to brak środków na prowadzenie takich działań (zwłaszcza na pokrycie opłat sądowych), bowiem jako organizacja strażnicza całkowicie stonimy od uzyskiwania środków od władzy publicznej. Z tego powodu zachęcamy do wspierania naszej działalności, czy to w formie darowizny, czy 1-procentowego odpisu od podatku dochodowego, abyśmy mogli wspólnie działać na rzecz jawności.

Szymon Osowski, Bartosz Wilk

Szymon Osowski – członek i prezes stowarzyszenia Sieć Obywatelska Watchdog Polska, ekspert prawny Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji Publicznej – programu Stowarzyszenia, w ramach którego prowadzone jest poradnictwo prawne w sprawach z zakresu dostępu do informacji publicznej.
fot. Piotr Skubisz